

PROJEKT POROZUMIENIA ZAWARTEGO POMIĘDZY DOWÓDZTWEM OBER-OST A POLSKIM PRZEDSTAWICIELEM SZTABU GENERALNEGO I MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH, KOWNO, 23 GRUDNIA 1918 ROKU¹

1. Dowództwo Ober-Ost zgadza się wydać polskim organizacjom samoobrony, znajdującym się w Wilnie i okolicy dnia 25 grudnia 1918 r. 2.000 karabinów i po 250 naboji na karabin, 13 ciężkich karabinów maszynowych i po 10.000 naboji na karabin, za opłatą lub rozliczeniem się z Polskim Sztabem Generalnym

W dniu wymarszu wojsk niemieckich będą wydane dalsze 8.000 karabinów i 32 ciężkie karabiny maszynowe z odpowiednią, wyżej podaną amunicją, na tych samych zasadach.

Polska samoobrona złoży pisemne i pod słowem honoru zobowiązuje się nie przedsięwziąć nic przeciwko wojskom niemieckim i nie zakłócać niemieckiego procesu ewakuacyjnego. To samo zobowiązanie się złożą inne, dotąd w tajemnicy utrzymane organizacje.

2. Dowództwo Ober-Ost zgadza się, by poczynawszy od 26 XII przepuścić na linię Łapy – Białystok – Grodno – Landwarowo² – Wilno regularne polskie oddziały. Transporty składające się z 4 baonów piechoty, pułku kawalerii i 2 baterii z przynależnym sprzętem technicznym i wyposażeniem ostaną polskimi pociągami jak najprędzej przewiezione wprost do Wilna. Polskie oddziały nie mogą się w drodze zatrzymywać, nie mogą być wywagonowane i stosują się w drodze do zarządzeń niemieckich komendantów dworców. W oznaczonym dniu (27 XII), po przybyciu do Wilna oddziały polskie przemaszerują oznaczonymi ulicami poza Wilno, by natychmiast zjąć pozycje na wschodnich punktach styczności wojsk niemieckich i bolszewickich. Szczegóły zostaną omówione pomiędzy polskim dowódcą oddziałów, a niemieckim pełnomocnikiem wojskowym. W Wilnie pozostają dwie komp. i 4. k. m. do dyspozycji obecnego miejscowego dowódcy wojskowego i wykonują, do chwili wymarszu ostatnich niemieckich oddziałów z Wilna, zarządzenia tamtejszego niemieckiego majora placu. Polski Sztab Generalny przez swojego przedstawiciela przejmuje na siebie zobowiązanie, że oddziały polskie nie przedsięwzją nic wobec oddziałów niemieckich, to samo zobowiązanie składa niemieckie dowództwo oddziałów. Polskie oddziały zachowują prawo swobodnego utrzymywania łączności telefonicznej i telegraficznej z Polską na specjalnie wyznaczonej linii. Niemiecki szef kolejnictwa wyraża swoją zgodę na dopuszczenie ruchu kolejowego własnymi pociągami na linii Łapy – Wilno w rozmiarach potrzebnych dla wyżywienia i zaopatrzenia wojsk stojących na froncie bolszewickim. Polski dowódca będzie utrzymywał kontakt z niemieckim szefem kolejnictwa, tak aby niemiecki proces ewakuacyjny nie został zakłócony.
3. Polski dowódca oddziału zobowiązuje się do chwili wymarszu ostatnich wojsk niemieckich nie zmieniać istniejących niemieckich rozporządzeń, zachowuje jednak prawo wydawania w porozumieniu z niemieckim majorem placu w Wilnie zarządzeń, by swoje wojska na

¹ Pisownia tekstu źródłowego jest zgodna z oryginałem.

² Powinno być – Landwarów.

tylnych obszarach, a szczególnie w Wilnie zabezpieczyć przeciwko bolszewickim zamachom. Rozumie się pod tym przede wszystkim prawo ewentualnego odebrania broni wileńskim bolszewickim organizacjom bojowym i niedopuszczenia do powstania uzbrojonych band bolszewickich. Istniejąca obecnie wileńska milicja miejska zostanie uzbrojona i zapewnia bezpieczeństwo miasta według zarządzeń niemieckiego majora placu.

4. Polski Sztab Generalny wyraża swoją zgodę na uznanie istniejącego prowizorycznego protokołu nr 1, jako ostatecznie obowiązującego do czasu ukończenia niemieckiego procesu ewakuacyjnego, względnie do dnia 1 III 1919. Polski Sztab Generalny oświadcza gotowość być pomocnym niemieckiemu procesowi demobilizacji i ewakuacji na obszarach Ober-Ost, o ile pod tym względem nie jest ograniczony w swoich prawach przez zarządzenia koalicji. Dalsze szczegóły będą dodatkowo omówione, polski Sztab Generalny i polski szef kolejnictwa oświadczają jednak już obecnie gotowość przepuszczenia na swoich liniach dziennie po 3 niemieckie pociągi węglowe na Kowel lub Brześć Litewski.

rtm. Górka

pełnomocnik polskiego Sztabu Generalnego
i Ministerstwa Spraw Zagranicznych

Źródło: T. Machalski, *Na przelomie*, „Bellona”, 1938, z. 5, s. 876–878.